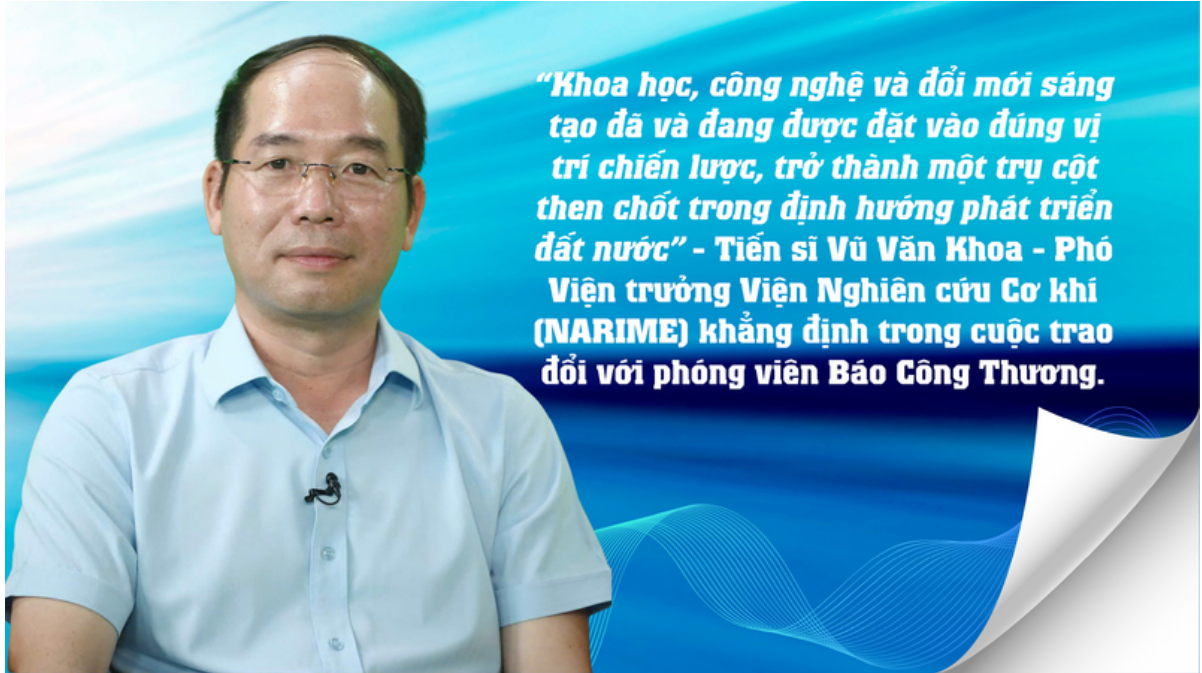

Khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo đã được đặt vào đúng vị trí chiến lược
Thứ Tư, 30/07/2025 16:41:56 +07:00
(Công Thương) - Điều có ý nghĩa lớn nhất với đội ngũ các nhà khoa học hiện nay không chỉ là cơ chế hay chính sách cụ thể, mà còn là niềm tin chiến lược của Đảng, Nhà nước, Quốc hội.

1

TIẾP THÊM ĐỘNG LỰC RẤT LỚN ĐỂ NHÀ KHOA HỌC DẤN THÂN, SÁNG TẠO

Sau Nghị quyết 57-NQ/TW của Bộ Chính trị, Quốc hội đã ban hành Nghị quyết số 193/2025/QH15 về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù để tạo đột phá trong phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia và gần đây là thông qua Luật Khoa học, Công nghệ và Đổi mới sáng tạo. Từ góc độ là một nhà khoa học. Xin ông chia sẻ cảm nhận của mình khi ngành khoa học và công nghệ nhận được sự quan tâm lớn như hiện nay?

Tiến sĩ Vũ Văn Khoa: Với tư cách là một người làm khoa học lâu năm, tôi thực sự cảm thấy rất phấn khởi, xúc động và kỳ vọng khi thấy khoa học, [công nghệ](#) và đổi mới sáng tạo đã và đang được đặt vào đúng vị trí chiến lược, trở thành một trụ cột then chốt trong định hướng phát triển đất nước.

Nghị quyết 57-NQ/TW của Bộ Chính trị không chỉ là một định hướng chính trị mà còn thể hiện tầm nhìn dài hạn, xuyên suốt về vai trò của khoa học và công nghệ trong công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Ngay sau đó, Quốc hội đã có những hành động thiết thực đó là ban hành Nghị quyết số 193 và tiếp đến thông

qua Luật Khoa học, Công nghệ và Đổi mới sáng tạo - đây là những bước đi rất mạnh mẽ, quyết đoán và đặc biệt là rất đúng và đúng lúc.

Ngị quyết 57-NQ/TW không chỉ là một định hướng chính trị mà còn thể hiện tầm nhìn dài hạn, xuyên suốt về vai trò của khoa học và công nghệ trong công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế.

Tôi cho rằng, điều có ý nghĩa lớn nhất đối với đội ngũ các nhà khoa học hiện nay, không chỉ là cơ chế hay chính sách cụ thể, mà là niềm tin chiến lược mà Đảng, Nhà nước và Quốc hội đã đặt vào chúng tôi. Điều này tiếp thêm động lực rất lớn để chúng tôi dấn thân, sáng tạo, đóng góp cho các bài toán thực tiễn của đất nước, đặc biệt trong các ngành then chốt như công nghiệp, năng lượng, sản xuất thông minh, chuyển đổi số...

Tất nhiên, để hiện thực hóa các mục tiêu lớn, cần thêm sự kiên trì và đổi mới trong triển khai chính sách. Nhưng rõ ràng, chúng ta đang bước vào một giai đoạn phát triển mới, nơi mà trí tuệ, nghiên cứu và đổi mới được đặt vào trung tâm của phát triển quốc gia. Đó là một vinh dự, đồng thời cũng là một trách nhiệm lớn đối với giới khoa học chúng tôi.

Là viện nghiên cứu đầu ngành của Bộ Công Thương với rất nhiều những thành công trong hoạt động nghiên cứu khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo, ông có thể cho biết những thành quả nghiên cứu nổi bật của Viện cũng như những hiệu quả kinh tế mang lại từ các công trình nghiên cứu đó?

Tiến sĩ Vũ Văn Khoa: Trong thời gian qua, hoạt động nghiên cứu khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo của Viện luôn gắn với các các chương trình trọng điểm của quốc gia và đã đạt được một số thành tựu, có thể kể ra như: Chương trình cơ khí thủy công đã góp phần giảm giá thành sản phẩm, chiếm lĩnh được thị trường với doanh thu khoảng 8.000 tỷ đồng, tạo rất nhiều công ăn việc làm cho các đơn vị trong ngành chế tạo và xây lắp Việt Nam; cũng như góp phần đưa nhà máy Thủy điện Sơn La phát điện sớm 3 năm, Lai Châu khoảng 1 năm và góp phần hạn chế ngoại tệ phải thanh toán cho nước ngoài.

Bên cạnh đó, Viện đã góp phần hình thành lên các sản phẩm BOP (hệ thống thiết bị phụ) như: AHS (hệ thống xử lý tro, xỉ), CHS (hệ thống cung cấp than), ESP (hệ thống lọc bụi tĩnh điện) cho các nhà máy nhiệt điện đốt than. Từ đó, góp phần làm giảm giá thành đầu tư, giảm dòng chảy ngoại tệ ra nước ngoài, tạo nhiều công ăn việc làm cho các đơn vị chế tạo và lắp đặt. Hiện nay các hệ thống này đã nội địa hóa được đến 80% về khối lượng.

Viện cũng làm chủ công nghệ thiết kế, chế tạo và cung cấp các hệ thống RIG hàn cho các hãng như BMW, Honda, Toyota, Hyundai, Ford, Vinfast... đã góp phần cùng Vinfast nhanh chóng đưa ra thị trường các dòng xe E BUS, xe điện VFe34, VF8, VF9, VF5, VF6, VF7, VF3, LIMO7.

Làm chủ được thiết kế FS (Feasibility Study) và quản lý các dự án cho ngành khai thác bô xít góp phần xây dựng được các nhà máy với giá thành hợp lý và chất lượng cao; cũng như thuận lợi trong việc mở rộng nhà máy và vận hành sau khi xây dựng.

Cụ thể, nhà máy alumin Lâm Đồng 650.000 tấn/năm; Nhà máy alumin Nhân Cơ 650.000 tấn/năm; lập báo cáo tiền khả thi cho Nhà máy điện phân nhôm Đăk Nông 300.000 tấn/năm, Nhà máy điện phân nhôm Lâm Đồng 300.000 tấn/năm; lập báo cáo tiền khả thi các dự án chế biến bauxite mỏ Kon Hà Nừng 1.000.000 tấn/năm, mỏ bauxite Bình Phước 1.500.000 tấn/năm, mỏ Đông Tân Rai 600.000 tấn/năm, Mỏ Đăk Chung (Lào) 600.000 tấn/năm.

Viện còn làm chủ thiết kế, công nghệ chế tạo và cung cấp các sản phẩm phao nổi cho dự án điện mặt trời nổi trên hồ và đã cung cấp toàn bộ phao nổi cho dự án Đa Mi có công suất lắp máy 47,5 MWp; đã cùng đối tác nước ngoài làm chủ công nghệ và cung cấp các hệ thống tận dụng nhiệt dư để phát điện cho ngành xi măng và thép, góp phần giảm phát thải CO₂ cho các nhà máy đó.

Ngoài ra, làm chủ thiết kế, chế tạo và cung cấp các hệ thống kho thông minh cho các máy công nghiệp góp phần tăng năng suất lao động (như nhà máy LIX là tăng năng suất khoảng 25%), giảm dòng ngoại tệ chảy ra nước ngoài; làm chủ thiết kế và chế tạo rất nhiều phụ tùng thay thế cho hàng nhập ngoại cho các ngành công nghiệp: xi măng, nhiệt điện, Hóa chất góp phần giảm ngoại tệ phải trả cho nước ngoài và chủ động sx cho các nhà máy.

2

QUYẾT TÂM LÀM CHỦ CÔNG NGHỆ, NÂNG CAO TỶ LỆ NỘI ĐỊA HÓA

Nghị quyết 57-NQ/TW nêu rõ quan điểm: Phát huy tối đa tiềm năng, trí tuệ Việt Nam gắn với nhanh chóng tiếp thu, hấp thụ, làm chủ và ứng dụng thành tựu khoa học, công nghệ tiên tiến của thế giới và mục tiêu đến năm 2030: Tiềm lực, trình độ khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo đạt mức tiên tiến ở nhiều lĩnh vực quan trọng... Viện Nghiên cứu Cơ khí có định hướng gì trong thời gian tới để nắm bắt và làm chủ các thành tựu công nghệ mới, nâng cao tỷ lệ nội địa hóa theo tinh thần Nghị quyết 57 thưa ông?

Tiến sĩ Vũ Văn Khoa: Trên tinh thần Nghị quyết 57-NQ/TW và Nghị quyết 193/2025/QH15 của Quốc hội, cùng với định hướng phát triển Viện đến năm 2030 và tầm nhìn 2045 đã được chúng tôi xây dựng, Viện sẽ đi vào các hướng chính như sau: Làm chủ công nghệ thiết kế các bước (thiết kế kỹ thuật và thiết kế thi công) cho lĩnh vực sản xuất alumin, để nội địa hóa được đến 60-70% về khối lượng.

Bên cạnh đó, tham gia chương trình nội địa hóa thiết bị nhà máy điện hạt nhân, phần đầu đạt đến 30% khối lượng. Phối hợp với một số đơn vị trong nước để có thể tiếp nhận được thiết kế đường sắt đô thị và đường sắt liên vùng, tiến tới đường sắt tốc độ cao, để từ đó các doanh nghiệp trong nước có thể nội địa hóa được trang thiết bị ngành đường sắt trong giai đoạn xây dựng và đặc biệt chủ động trong giai đoạn vận hành, bảo dưỡng khi đi vào vận hành.

Đồng thời, tiếp tục tham gia vào lĩnh vực công nghiệp phụ trợ cho ngành ô tô điện, lĩnh vực tận dụng nhiệt dư phát điện cho ngành xi măng, thép; nghiên cứu và làm chủ lĩnh vực xử lý khí SO_x, NO_x cho các ngành công nghiệp; tham gia vào việc thiết kế và nội địa hóa ngành điện gió.

Để tạo điều kiện thuận lợi hơn nữa cho hoạt động khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo cho Viện nói riêng và các đơn vị nghiên cứu nói chung, ông có đề xuất, kiến nghị gì thêm về mặt cơ chế chính sách?

Tiến sĩ Vũ Văn Khoa: Hiện nay các Viện thuộc Bộ Công Thương nói riêng và các đơn vị sự nghiệp có thu nói chung đang hoạt động theo Nghị định 60/2021/NĐ-CP. Tại Nghị định này quy định về các hoạt động dịch vụ, sản xuất, kinh doanh của các đơn vị công lập nhưng không có nội dung quy định về cấp giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh (như trong Nghị định 115/2005/NĐ-CP có quy định về vấn đề này nhưng đã hết hiệu lực khi Nghị định 60/2021/NĐ-CP có hiệu lực).

Do đó, khi theo quy định của ngành thuế từ 1/7/2025 các đơn vị phải định danh tổ chức trên môi trường số (qua VNeID) theo Khoản 4 Điều 6 của Nghị định 69/2024/NĐ-CP quy định về định danh điện tử và xác thực điện tử, thì các Viện đều không thể định danh được tổ chức, điều này gây rất nhiều khó khăn trong hoạt động áp dụng nghiên cứu vào sản xuất kinh doanh cho các đơn vị khối Viện.

Do vậy kiến nghị Bộ Tài chính và Bộ Khoa học và Công nghệ sớm gỡ vướng mắc này cho các đơn vị sự nghiệp công lập có thu để không ảnh hưởng đến hoạt động sự nghiệp có thu.

Mặt khác, để thực hiện thành công nghị quyết 57-NQ/TW và nghị quyết 193/2025/QH15, tôi kiến nghị Bộ Công Thương chỉ đạo, điều phối, thúc đẩy hoạt động liên kết 3 nhà: Nhà nước (đại diện là Bộ Công Thương) - nhà khoa học (các viện, trường) - doanh nghiệp.

Trong đó, Bộ Công Thương với vai trò chỉ đạo, điều phối để đẩy mạnh sự hợp tác thực chất và hiệu quả trong hoạt động nghiên cứu khoa học, chuyển giao công nghệ, đổi mới sáng tạo giữa tổ chức khoa học và công nghệ với doanh nghiệp. Xây dựng và triển khai thí điểm các nhiệm vụ nghiên cứu, chuyển giao và ứng dụng vào sản xuất theo cơ chế đặt hàng, giao trực tiếp.

Để tháo gỡ khó khăn, điểm nghẽn trong hoạt động khoa học và công nghệ, trong đó có điểm nghẽn về cơ chế tài chính, đề nghị Bộ Công Thương sớm thành lập Quỹ phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo thuộc Bộ để phù hợp với định hướng quản lý ngân sách khoa học và công nghệ hiện nay, đồng thời hướng dẫn các tổ chức, đơn vị sự nghiệp sử dụng Quỹ phát triển khoa học và công nghệ.

Tôi cũng đề nghị thu nhập từ hoạt động khoa học công nghệ có sử dụng ngân sách nhà nước hoặc nguồn kinh phí hợp pháp khác (như vốn đối ứng của doanh nghiệp/tổ chức từ quỹ đầu tư phát triển...) đều được miễn thuế thu nhập cá nhân.